BAITANG 5

PAMANTAYAN PARA SA IKALIMANG BAITANG

Pagkatapos ng **Ikalimang Baitang**, inaasahang naipamamalas ng mga mag-aaral ang paglalapat ng mga kasanayang panliterasi, pagpapalawak ng bokabolaryo, at pakikipagtalastasan nang may wastong gamit ng wika sa diskuro para sa kritikal na pag-unawa at pagbuo ng mga tekstong naratibo at impormatibo na binibigyang pansin ang kaangkupan ng kaalaman, ideya, at damdamin na ayon sa edad, kasarian, kultura, at layunin, kaalinsabay nito na nagagamit ang kaalamang natamo hinggil sa mga elementong biswal at multimedia sa pagpapakahulugan at pagsusuri sa mga paksang patungkol sa lokal o rehiyonal at bansa.

BAITANG 5 – UNANG MARKAHAN

Pamantayang Pangnilalaman	Naipamamalas ng mag-aaral ang kahusayan sa pagpapalawak ng bokabolaryo (denotasyon, konotasyon, tono, at damdamin) na ginagamit sa pormal at di pormal na mga sitwasyon, lumalagong kaalaman sa mga estrukturang gramatikal, kritikal at lapat na pag-unawa sa tekstong naratibo (mito, epiko, kuwentong kababalaghan, tulang pambata), at tekstong impormatibo (pagsunod-sunod sa panuto, hakbang at proseso), at umuunlad na kasanayang produktibo, paggamit ng tekstong biswal at elementong multimedia sa pagusuri at pagpapakahulugan upang makabuo ng tekstong tumatalakay sa mga paksang patungkol sa lokal o rehiyonal at bansa na may kaangkupan sa edad, kasarian, paksa at kultura (pasalita, pasulat, at biswal) na batay sa layunin, konteksto, at target na madla.
Pamantayan sa Pagganap	Nagagamit ng mag-aaral ang pagkakaroon ng kahusayan sa wastong gramatika, kaangkupan ng salita/retorika, estilo, at estruktura sa paggawa ng tekstong nagsasalaysay ng mga mungkahing hakbang na gagawin bilang solusyon sa isang usaping panlokal o panrehiyon at pambansa.

SUB-DOMEYN	KASANAYANG PAMPAGKATUTO
Pakikinig at Pagbasa (Kasanayang Pagtanggap)	Nauunawaan ang tekstong naratibo (mito, epiko, kuwentong kababalaghan, tulang pambata) a. Napagsusunod- sunod ang mga pangyayaring hindi bababa sa pito
	b. Nailalarawan ang tauhan batay sa kilos, gawi at pananalita
	c. Nakikilala ang realidad at pantasya
	d. Naibibigay ang natuklasang kaalaman sa teksto
	e. Nakapagbibigay ng angkop na pamagat ng teksto
	Natutukoy ang tayutay (pagwawangis o metapora) sa pagbibigay-kahulugan ng pahayag sa binasa o napakinggang teksto
	Naiuugnay ang mga pangyayari sa teksto sa sariling karanasan
	Nauunawaan ang tekstong impormatibo (pagsusunod-sunod sa panuto, hakbang at proseso) a. Napagsusunod-sunod ang mga panuto/hakbang/proseso
	b. Naisasaayos ang mga hakbang/proseso
	c. Naipaliliwanag ang panuto
	Nasusuri ang layon ng teksto • magsalaysay (mito, epiko, kuwentong kababalaghan, tulang pambata) • maglahad (pagsusunod-sunod sa panuto, hakbang at proseso)

<table>
<tr><th>SUB-DOMEYN</th><th>KASANAYANG PAMPAGKATUTO</th></tr>
<tr><td rowspan="7">Pagsasalita at Pagsulat (Kasanayang Produktibo)</td><td>Nagagamit ang mga salitang may denotasyon at konotasyong kahulugan sa pagbuo ng pangungusap
a. panandang konteksto
• pagbibigay-kahulugan
• pormal na depinisyon
• batay sa sitwasyong pinaggamitan ng salita (analohiya)
b. tayutay
• pagwawangis/metapora</td></tr>
<tr><td>Nagagamit ang angkop na diksiyon (kaangkupan ng salita/retorika at estilo) sa pagpapahayag ayon sa:
a. layon (magsalaysay at maglahad)
b. kahulugan
c. tagapakinig/tagapanood/mambabasa
d. konteksto (pambansang pistang opisyal)
e. tono at damdamin
f. pananaw ng tagapagsalita/manunulat (una at ikalawang panauhan)</td></tr>
<tr><td>Nakabubuo ng pahayag gamit ang langkapang pangungusap</td></tr>
<tr><td>Nagagamit ang mga bahagi ng panalita sa pagpapahayag</td></tr>
<tr><td>a. Pang-uring Pamilang
• palansak</td></tr>
<tr><td>b. Kaantasan ng Pang-uri
• pahambing</td></tr>
<tr><td>c. Pang-abay
• panang-ayon</td></tr>
</table>

SUB-DOMEYN	KASANAYANG PAMPAGKATUTO
	• panalungat
	d. Pokus ng Pandiwa • tagaganap/aktor
	Nagagamit ang pangkalahatang kayarian ng teksto sa pagbuo ng diskurso a. nagsasalaysay (mito, epiko, kuwentong kababalaghan, tulang pambata) b. naglalahad (pagsusunod-sunod sa panuto, hakbang, at proseso)
	Nakabubuo ng tekstong may mga panandang nag-uugnay ng mga ideya ayon sa layon, kahulugan, tagapakinig/mambabasa, at konteksto a. tekstong naratibo (mito, epiko, kuwentong kababalaghan, tulang pambata) b. tekstong impormatibo (pagsusunod-sunod sa panuto, hakbang, at proseso)
	Nagagamit ang angkop na wika sa pagpapahayag na isinasaalang-alang ang edad, kasarian, paksa, at kultura sa iba't ibang sitwasyon: • pakikihalubilo sa ibang tao (pagpapakilala, pangungumusta, pag-anyaya sa pagkain, pagpapatuloy sa bahay, pakikisangkot sa biruan sa positibong paraan, pagtatanong)
	Nagagamit ang angkop na mga nakagawiang di-berbal na hudyat sa pagpapahayag • pagtoonan ng tingin • pandama o paghawak
	Nagagamit ang angkop na wika sa pagpapahayag na isinasaalang-alang ang edad, kasarian, paksa, at kultura sa pambansang pistang opisyal

SUB-DOMEYN	**KASANAYANG PAMPAGKATUTO**
	Nakabubuo ng teksto batay sa iba't ibang layong akademik at transaksiyonal na teksto • liham pangkaibigan (pangungumusta)
	Nasasagutan ang pormularyo batay sa iba't ibang layon: • *form (enrolment form)*
	Nagagamit ang mga pangkalahatang sanggunian ● diksiyonaryo ● ensayklopidya
Panonood at Presentasyon	Natutukoy ang mga elemento ng *multimedia* ● *text (headlines, subtitles at slogans)* ● *graphics (still images, drawings, graphs, illustrations, icons, atbp.)*
	Nabibigyang-kahulugan ang mga elemento ng tekstong *multimedia*
	Nasusuri ang kaangkupan ng mga elementong *multimedia* sa target na manonood

BAITANG 5 – IKALAWANG MARKAHAN

Pamantayang Pangnilalaman	Naipamamalas ng mag-aaral ang kahusayan sa pagpapalawak ng bokabolaryo (denotasyon, konotasyon, tono, at damdamin) na ginagamit sa pormal at di pormal na mga sitwasyon, lumalagong kaalaman sa mga estrukturang gramatikal, kritikal at lapat na pag-unawa sa tekstong naratibo (tulang pambata, kuwentong katatakutan, maikling kuwento at dulang pambata) at tekstong impormatibo (balita), at umuunlad na kasanayang produktibo, paggamit ng tekstong biswal at elementong multimedia sa pagusuri at pagpapakahulugan upang makabuo ng tekstong tumatalakay sa mga paksang patungkol sa lokal o rehiyonal at bansa na may kaangkupan sa edad, kasarian, paksa at kultura (pasalita, pasulat, at biswal) na batay sa layunin, konteksto, at target na madla.
Pamantayan sa Pagganap	Nagagamit ng mag-aaral ang pagkakaroon ng kahusayan sa wastong gramatika, kaangkupan ng salita/retorika, estilo, at estruktura sa paggawa ng tuwirang balita tungkol sa napapanahong isyu sa lokal o rehiyonal at bansa.

SUB-DOMEYN	KASANAYANG PAMPAGKATUTO
Pakikinig at Pagbasa (Kasanayang Pagtanggap)	Nauunawaan ang tekstong naratibo (tulang pambata, kuwentong katatakutan, maikling kuwento at dulang pambata) a. Natutukoy ang mahahalagang detalye
	b. Naibibigay ang kahulugan ng kilos at pahayag ng tauhan
	c. Natutukoy ang magkakaugnay na pangyayari
	d. Naibibigay ang opinyon at reaksiyon sa ikinilos ng tauhan
	e. Nababago ang katangian o pag-uugali ng mga tauhan

SUB-DOMEYN	**KASANAYANG PAMPAGKATUTO**
	Natutukoy ang tayutay (pagsasatao o personipikasyon) sa pagbibigay-kahulugan sa pahayag na binasa o napakinggang teksto
	Naiuugnay ang mga pangyayari sa teksto sa sariling karanasan
	Nauunawaan ang tekstong impormatibo (balita) a. Naibibigay ang mahahalagang impormasyong nakapaloob
	b. Nakapagbibigay ng sariling opinyon
	c. Nasusuri ang katotohanan at opinyon
	Nasusuri ang layon ng teksto • magsalaysay (tulang pambata, kuwentong katatakutan, maikling kuwento at dulang pambata) • maglahad (balita)
Pagsasalita at Pagsulat (Kasanayang Produktibo)	Nagagamit ang mga salitang may denotasyon at konotasyong kahulugan sa pagbuo ng pangungusap a. panandang konteksto • pagbibigay-kahulugan • pormal na depinisyon • batay sa sitwasyong pinaggamitan ng salita (*analohiya*) b. tayutay • pagsasatao/personipikasyon
	Nagagamit ang angkop na diksiyon (kaangkupan ng salita/retorika at estilo) sa pagpapahayag ayon sa: a. layon (magsalaysay at maglahad)

SUB-DOMEYN	KASANAYANG PAMPAGKATUTO
	b. kahulugan c. tagapakinig/tagapanood/mambabasa d. konteksto (Ramadan) e. tono at damdamin f. pananaw ng tagapagsalita/manunulat (una at ikalawang panauhan)
	Nakabubuo ng pahayag gamit ang langkapang pangungusap
	Nagagamit ang mga bahagi ng panalita sa pagpapahayag
	a. Pang-uring Pamilang • pahalaga
	b. Kaantasan ng Pang-uri • pasukdol
	c. Pang-abay • kondisyonal
	d. Pokus ng Pandiwa • tagatanggap/benepaktibo
	Nagagamit ang pangkalahatang kayarian ng teksto sa pagbuo ng diskurso a. nagsasalaysay (tulang pambata, kuwentong katatakutan, maikling kuwento at dulang pambata) b. naglalahad (balita)

SUB-DOMEYN	KASANAYANG PAMPAGKATUTO
	Nakabubuo ng tekstong may mga panandang nag-uugnay ng mga ideya ayon sa layon, kahulugan, tagapakinig/mambabasa, at konteksto a. tekstong naratibo (tulang pambata, kuwentong katatakutan, maikling kuwento, at dulang pambata b. tekstong impormatibo (balita)
	Nagagamit ang angkop na wika sa pagpapahayag na isinasaalang-alang ang edad, kasarian, paksa, at kultura sa iba't ibang sitwasyon: • pakikihalubilo sa ibang tao (pagpapakilala, pangungumusta, pag-anyaya sa pagkain, pagpapatuloy sa bahay, pakikisangkot sa biruan sa positibong paraan, pagtatanong)
	Nagagamit ang angkop na mga nakagawiang di-berbal na hudyat sa pagpapahayag • pagtoonan ng tingin • pandama o paghawak
	Nagagamit ang angkop na wika sa pagpapahayag na isinasaalang-alang ang edad, kasarian, paksa, at kultura tuwing Ramadan
	Nakabubuo ng teksto batay sa iba't ibang layon ng akademiya at transaksiyonal na teksto • liham pangkaibigan (pagbabalita-pagkukuwento)
	Nasasagutan ang pormularyo batay sa iba't ibang layon: • *form (ID Card)*
	Nagagamit ang mga pangkalahatang sanggunian • almanac • atlas

SUB-DOMEYN	**KASANAYANG PAMPAGKATUTO**
Panonood at Presentasyon	Natutukoy ang mga elemento ng *multimedia* ● *audio (dialogue, recorded narration, music, sound effects, stingers, atbp.)*
	Nabibigyang-kahulugan ang mga elemento ng tekstong *multimedia*
	Nakilala ang mga elemento sa tekstong *multimedia* ● imahen ● layon ● paksa

BAITANG 5 – IKATLONG MARKAHAN

Pamantayang Pangnilalaman	Naipamamalas ng mag-aaral ang kahusayan sa pagpapalawak ng bokabolaryo (denotasyon, konotasyon, tono, at damdamin) na ginagamit sa pormal at di pormal na mga sitwasyon, lumalagong kaalaman sa mga estrukturang gramatikal, kritikal at lapat na pag-unawa sa tekstong naratibo (tulang pambata, kuwentong katatakutan, at maikling kuwento, dulang pambata) at tekstong impormatibo (balita/balitang lathalain), at umuunlad na kasanayang produktibo, paggamit ng tekstong biswal at elementong multimedia sa pagusuri at pagpapakahulugan upang makabuo ng tekstong tumatalakay sa mga paksang patungkol sa lokal o rehiyonal at bansa na may kaangkupan sa edad, kasarian, paksa at kultura (pasalita, pasulat, at biswal) na batay sa layunin, konteksto, at target na madla.
Pamantayan sa Pagganap	Nagagamit ng mag-aaral ang pagkakaroon ng kahusayan sa wastong gramatika, kaangkupan ng salita/retorika, estilo, at estruktura sa paggawa ng balitang lathalain tungkol sa napapanahong isyu sa lokal o rehiyonal at bansa.

SUB-DOMEYN	KASANAYANG PAMPAGKATUTO
Pakikinig at Pagbasa (Kasanayang Pagtanggap)	Nauunawaan ang tekstong naratibo (tulang pambata, kuwentong katatakutan, at maikling kuwento, dulang pambata) a. Natutukoy ang pananaw ng tagapagsalita/manunulat (ikalawa -nakikipag-usap)
	b. Naibibigay ang sariling solusyon sa suliranin
	c. Nakapagbibigay ng hinuha sa tema at *genre*
	d. Naibibigay ang opinyon at reaksiyon sa pangyayari
	Naiiba o nababago ang mga pangyayari sa teksto

SUB-DOMEYN	**KASANAYANG PAMPAGKATUTO**
	Natutukoy ang tayutay (pagmamalabis/hyperbole) sa pagbibigay-kahulugan ng pahayag sa binasa o napakinggang teksto
	Naiuugnay ang mga pangyayari sa teksto sa sariling karanasan
	Nauunawaan ang tekstong impormatibo (balita/balitang lathalain) a. Naibibigay ang mahahalagang detalyeng nakapaloob
	b. Nakapagbibigay ng sariling opinyon
	c. Nasusuri ang katotohanan at opinyon
	Nasusuri ang layon ng teksto • magsalaysay (tulang pambata, kuwentong katatakutan, at maikling kuwento, dulang pambata) • magpaliwanag (balita/balitang lathalain)
Pagsasalita at Pagsulat (Kasanayang Produktibo)	Nagagamit ang mga salitang may denotasyon at konotasyong kahulugan sa pagbuo ng pangungusap a. panandang konteksto • pagbibigay-kahulugan • pormal na depinisyon • batay sa sitwasyong pinaggamitan ng salita (*analohiya*) b. tayutay • pagmamalabis/*hyperbole*
	Nagagamit ang angkop na diksiyon (kaangkupan ng salita/retorika at estilo) sa pagpapahayag ayon sa: a. layon (magsalaysay at magpaliwanag) b. kahulugan c. tagapakinig/tagapanood/mambabasa d. konteksto (Chinese New Year)

SUB-DOMEYN	KASANAYANG PAMPAGKATUTO
	e. tono at damdamin f. pananaw ng tagapagsalita/manunulat (una, ikalawa, o ikatlong panauhan)
	Nakabubuo ng pahayag gamit ang langkapang pangungusap
	Nagagamit ang mga bahagi ng panalita sa pagpapahayag
	a. Pang-uring Pamilang • patakda
	b. Pokus ng Pandiwa • layon • gamit/instrumental
	Nagagamit ang pangkalahatang kayarian ng teksto sa pagbuo ng diskurso a. nagsasalaysay (tulang pambata, kuwentong katatakutan, maikling kuwento, at dulang pambata) b. nagpapaliwanag (balita/balitang lathalain)
	Nakabubuo ng tekstong may mga panandang nag-uugnay sa mga ideya ayon sa layon, kahulugan, tagapakinig/mambabasa, at konteksto a. tekstong naratibo (tulang pambata, kuwentong katatakutan, maikling kuwento at dulang pambata)
	b. tekstong impormatibo (balita/balitang lathalain)
	Nagagamit ang angkop na wika sa pagpapahayag na isinasaalang-alang ang edad, kasarian, paksa, at kultura sa iba't ibang sitwasyon: • pakikihalubilo sa ibang tao (pagpapakilala, pangungumusta, pag-anyaya sa pagkain, pagpapatuloy sa bahay, pakikisangkot sa biruan sa positibong paraan, pagtatanong)

SUB-DOMEYN	KASANAYANG PAMPAGKATUTO
	Nagagamit ang angkop na mga nakagawiang di-berbal na hudyat sa pagpapahayag • pagtoonan ng tingin • pandama o paghawak
	Nagagamit ang angkop na wika sa pagpapahayag na isinasaalang-alang ang edad, kasarian, paksa, at kultura tuwing *Chineses New Year*
	Nakabubuo ng teksto batay sa iba't ibang layon ng akademiya at transaksiyonal na teksto • liham pangkaibigan (pagtugon sa paanyaya)
	Nasasagutan ang pormularyo batay sa iba't ibang layon: • *form (Library Card)*
	Nagagamit ang mga pangkalahatang sanggunian • pahayagan • magasin
Panonood at Presentasyon	Natutukoy ang mga elemento ng *multimedia* • *video (clip, film, tv ads, slide shows, atbp.)* • *animation (two-dimensional, three-dimensional)*
	Nabibigyang-kahulugan ang mga elemento ng tekstong *multimedia*
	Nasusuri ang mga tiyak na elemento sa tekstong *multimedia* • imahen • layon • paksa

BAITANG 5 – IKAAPAT NA MARKAHAN

Pamantayang Pangnilalaman	Naipamamalas ng mag-aaral ang kahusayan sa pagpapalawak ng bokabolaryo (denotasyon, konotasyon, tono, at damdamin) na ginagamit sa pormal at di pormal na mga sitwasyon, lumalagong kaalaman sa mga estrukturang gramatikal, kritikal at lapat na pag-unawa sa tekstong naratibo (tulang pambata, kuwentong katatakutan, maikling kuwento, dulang pambata) at tekstong impormatibo (eksposisyon), at umuunlad na kasanayang produktibo, paggamit ng tekstong biswal at elementong multimedia sa pagusuri at pagpapakahulugan upang makabuo ng tekstong tumatalakay sa mga paksang patungkol sa lokal o rehiyonal at bansa na may kaangkupan sa edad, kasarian, paksa at kultura (pasalita, pasulat, at biswal) na batay sa layunin, konteksto, at target na madla.
Pamantayan sa Pagganap	Nagagamit ng mag-aaral ang pagkakaroon ng kahusayan sa wastong gramatika, kaangkupan ng salita/retorika, estilo, at estruktura sa paggawa ng tulang pambata na nanghihikayat na ipagmalaki ang sariling komunidad, rehiyon at bansa.

SUB-DOMEYN	**KASANAYANG PAMPAGKATUTO**
Pakikinig at Pagbasa (Kasanayang Pagtanggap)	Nauunawaan ang tekstong naratibo (tulang pambata, kuwentong katatakutan, maikling kuwento, dulang pambata) a. Natutukoy ang sanhi at bunga ng mga pangyayari
	b. Naibibigay ang pagkakaiba at pakakatulad ng mga pangyayari
	c. Nahuhulaan ang posibleng kalalabasan ng pangyayari
	d. Naibibigay ang natuklasang kaalaman sa teksto
	Nakapagbubuod ng mga pangyayari

SUB-DOMEYN	KASANAYANG PAMPAGKATUTO
	Natutukoy ang tayutay (kabalintunaan o ironiya) sa pagbibigay-kahulugan ng pahayag na binasa o napakinggang teksto
	Naiuugnay ang mga pangyayari sa teksto sa sariling karanasan
	Nauunawaan ang tekstong impormatibo (eksposisyon) a. Naibibigay ang mahahalagang impormasyon na nakapaloob sa teksto
	b. Nasusuri ang ugnayang sanhi at bunga
	c. Naibibigay ang kongklusyon
	Nasusuri ang layon ng teksto • magsalaysay (tulang pambata, kuwentong katatakutan, maikling kuwento, dulang pambata) • magpaliwanag (eksposisyon)
	Nagagamit ang mga salitang may denotasyon at konotasyong kahulugan sa pagbuo ng pangungusap a. panandang konteksto • pagbibigay-kahulugan • pormal na depinisyon • batay sa sitwasyong pinaggamitan ng salita (*analohiya*) b. tayutay • kabalintunaan/ironiya
	Nagagamit ang angkop na diksiyon (kaangkupan ng salita/retorika at estilo) sa pagpapahayag ayon sa: a. layon (magsalaysay at magpaliwanag) b. kahulugan c. tagapakinig/tagapanood/mambabasa d. konteksto (mga katutubo at panrehiyong pagdiriwang)

SUB-DOMEYN	KASANAYANG PAMPAGKATUTO
Pagsasalita at Pagsulat (Kasanayang Produktibo)	e. tono at damdamin f. pananaw ng tagapagsalita/manunulat (una, ikalawa, o ikatlong panauhan)
	Nakabubuo ng pahayag gamit ang langkapang pangungusap
	Nagagamit ang mga bahagi ng panalita sa pagpapahayag
	a. Pokus ng Pandiwa • sanhi/kawsatib • ganapan/lokatib • direksiyonal
	Nagagamit ang pangkalahatang kayarian ng teksto sa pagbuo ng diskurso a. nagsasalaysay (tulang pambata, kuwentong katatakutan, maikling kuwento at dulang pambata) b. nagpapaliwanag (eksposisyon)
	Nakabubuo ng tekstong may mga panandang nag-uugnay sa mga ideya ayon sa layon, kahulugan, tagapakinig/mambabasa, at konteksto a. tekstong naratibo (tulang pambata, kuwentong katatakutan, maikling kuwento at dulang pambata)
	b. tekstong impormatibo (eksposisyon)
	Nagagamit ang angkop na wika sa pagpapahayag na isinasaalang-alang ang edad, kasarian, paksa, at kultura sa iba't ibang sitwasyon: • pakikihalubilo sa ibang tao (pagpapakilala, pangungumusta, pag-anyaya sa pagkain, pagpapatuloy sa bahay, pakikisangkot sa biruan sa positibong paraan, pagtatanong)
	Nagagamit ang angkop na mga nakagawiang di-berbal na hudyat sa pagpapahayag • pagtoonan ng tingin

SUB-DOMEYN	KASANAYANG PAMPAGKATUTO
	• pandama o paghawak
	Nagagamit ang angkop na wika sa pagpapahayag na isinasaalang-alang ang edad, kasarian, paksa, at kultura sa katutubo at panrehiyong pagdiriwang
	Nakabubuo ng teksto batay sa iba't ibang layon ng akademiya at transaksiyonal na teksto • liham pangkaibigan (pahingi ng paumanhin)
	Nasasagutan ang pormularyo batay sa iba't ibang layon: • *form (Request Form)*
	Nagagamit ang mga pangkalahatang sanggunian ● *handbook* at manwal ● direktoryo
Panonood at Presentasyon	Nasusuri ang mga elementong *multimedia*
	Naipaliliwanag ang kaangkupan ng mga elemento sa tekstong *multimedia* ● imahen ● layon ● paksa
	Nakabubuo ng pahayag sa tekstong *multimedia*